

## NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN **NOVEMBER 2023**

#### DRAMATIESE KUNSTE

Tyd: 3 ure 120 punte

#### LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye. Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.

Hierdie vraestel is in drie afdelings verdeel. Jy moet **AL** drie afdelings beantwoord. 2.

In AFDELING C moet jy of SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE TEATER (Ná 1994) ÓF SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE FILM (Ná 1994) kies.

20ste-EEUSE TEATERBEWEGINGS AFDELING A:

Waiting for Godot deur Samuel Beckett OF

Rhinoceros deur Eugene Ionesco OF

The Maids deur Jean Genet

EN

**SUID-AFRIKAANSE TEATER (1960–1994) AFDELING B:** 

The Island deur John Kani, Winston Ntshona en Athol Fugard OF

You Strike the Woman, You Strike the Rock deur die Vusisiswe

**Players OF** 

Woza Albert! deur Percy Mtwa, Mbongeni Ngema en Barney

Simon

EN

SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE TEATER (NÁ 1994) AFDELING C:

Tshepang deur Lara Foot Newton OF

Born Naked deur ZikkaZimba Productions en Hijinks Theatre

OF

Little Red Riding Hood and the Big, Bad Metaphors deur

Mike van Graan en die Universiteit van Pretoria se

**Dramadepartement** 

**SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE FILM (NÁ 1994)** 

District 9 onder regie van Neill Blomkamp OF

Tsotsi onder regie van Gavin Hood OF

Ellen: The Ellen Pakkies Story onder regie van Daryne Joshua

- 3. Nommer jou antwoorde PRESIES soos die vrae genommer is.
- Die puntetoekenning per vraag is 'n riglyn vir die mate van detail en noukeurigheid 4. wat vir die antwoord benodig word.
- 5. Onafhanklike, kreatiewe denke en die toepassing van kennis sal tot jou voordeel wees.

Dit is in jou eie belang om leesbaar en netjies te skryf. 6.

IEB Copyright © 2023 BLAAI ASSEBLIEF OM

# AFDELING A 20ste-EEUSE TEATERBEWEGINGS – ABSURDE TEATER VRAAG 1 DRAMAS IN KONTEKS

In hierdie vraag moet jy na EEN van die volgende dramas verwys:

- Waiting for Godot deur Samuel Beckett OF
- Rhinoceros deur Eugene Ionesco OF
- The Maids deur Jean Genet

Let wel: Jy moet net EEN van die tekste kies en alle vrae vir hierdie vraag moet op jou gekose teks gegrond wees.

Skryf die titel van die toneelstuk wat jy bestudeer het neer voordat jy begin om Vraag 1 te beantwoord.

Veronderstel jy is 'n biograaf wat besig is om 'n gedenkskrif van die lewe en werk van die dramaturg wie se toneelstuk jy bestudeer het, saam te stel.

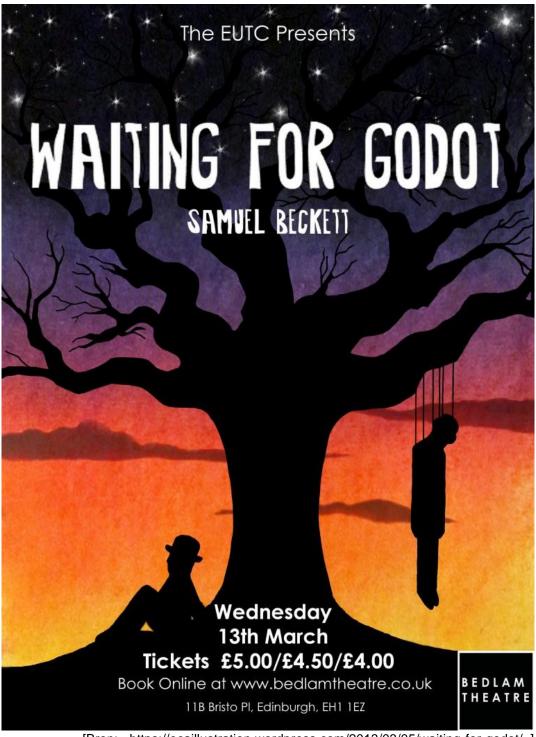
\*gedenkskrif – 'n historiese weergawe of biografie wat uit persoonlike kennis geskryf is 1.1 Beskryf die sosiaal-politieke konteks waarin die dramaturg gelewe het. (4) 1.2 Verduidelik die filosofie van Eksistensialisme. (4)1.3 Motiveer hoe die drama wat jy bestudeer het die filosofie van Eksistensialisme weerspieël. (6)As deel van die gedenkskrif wil jy inligting insluit oor die dramaturg se 1.4 voorkeuropvoerstyl van die drama wat jy bestudeer het. 1.4.1 Lys VIER opvoeringskonvensies wat die dramaturg van die toneelstuk wat jy bestudeer het van sy akteurs in die opvoering sal vereis. (4) 1.4.2 Beskryf 'n oomblik in die toneelstuk wat jy bestudeer het waarin die akteurs die konvensies kan demonstreer wat in 1.4.1 genoem is. (3)1.4.3 Stel voor hoe EEN van die akteurs in jou gekose oomblik die opvoeringstyl kan uitlig deur sy/haar stem en liggaam te gebruik. (4)

1.5 Jy het besluit om 'n paar produksieplakkate van die toneelstuk wat jy bestudeer het by die gedenkskrif in te sluit.

Kyk na die plakkaat vir die toneelstuk wat jy bestudeer het en beantwoord die vrae wat volg.

Let wel: enige kleinskrif op die plakkate kan geïgnoreer word.

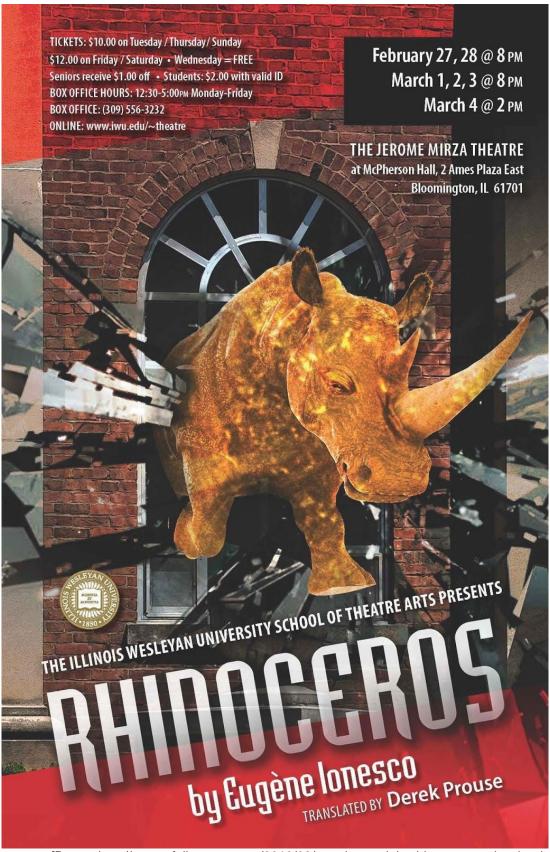
**BEELD A - WAITING FOR GODOT** 



[Bron: <a href="https://ecaillustration.wordpress.com/2013/03/05/waiting-for-godot/">https://ecaillustration.wordpress.com/2013/03/05/waiting-for-godot/</a>]

IEB Copyright © 2023 BLAAI ASSEBLIEF OM

## **BEELD B - RHINOCEROS**



[Bron: <a href="http://www.afollowspot.com/2018/02/opening-tonight-rhinoceros-at-iwu.html">http://www.afollowspot.com/2018/02/opening-tonight-rhinoceros-at-iwu.html</a>

#### BEELD C - THE MAIDS



[Bron: <a href="http://www.asparaguscommunitytheatre.com/p/the-maids.html">http://www.asparaguscommunitytheatre.com/p/the-maids.html</a>]

- 1.5.1 Verduidelik die betekenis van jou gekose toneelstuk se titel. (3)
- 1.5.2 Motiveer 'n ander titel vir die toneelstuk wat jy bestudeer het. (2)
- 1.5.3 Bespreek hoe die temas en simbole van die toneelstuk wat jy bestudeer het in die plakkaat weerspieël word. (10)

  [40]

IEB Copyright © 2023 BLAAI ASSEBLIEF OM

AFDELING B SUID-AFRIKAANSE TEATER (1960–1994)

VRAAG 2 DRAMAS IN KONTEKS

In hierdie vraag moet jy na EEN van die volgende dramas verwys:

- The Island deur John Kani, Winston Ntshona en Athol Fugard OF
- You Strike the Woman, You Strike the Rock deur die Vusisiswe Players OF
- Woza Albert! deur Percy Mtwa, Mbongeni Ngema en Barney Simon

Let wel: Jy moet slegs EEN van bogenoemde tekste kies en al die antwoorde vir hierdie vraag moet op jou gekose teks gegrond wees.

Skryf die titel van die toneelstuk wat jy bestudeer het neer voordat jy begin om Vraag 2 te beantwoord.

Veronderstel jy is die artistieke direkteur van 'n Suid-Afrikaanse toneelfees. Die fees fokus op produksies wat 'n uitwerking op die Suid-Afrikaanse teaterlandskap gehad het. Jou werk is om die mees toepaslike produksies vir die fees te kies deur die aansoeke en resensies wat ingedien is te lees.

2.1 Lees die uittreksel wat met die toneelstuk verband hou wat jy bestudeer het en beantwoord die vrae wat volg.

#### The Island

Ten spyte van die ernstige onderwerp is daar baie humor in die loop van die toneelstuk, hoewel nooit bloot as 'n goedkoop manier om die spanning te verlig nie. Humor is eerder in uiterste teenspoed een van die baie fasette van ons gedeelde menslikheid wat ten toon gestel word in hierdie tour-de-force-produksie van een van die belangrikste toneelstukke van die 20ste eeu.

[Bron: <a href="https://www.dailymaverick.co.za/article/2018-06-08-woza-albert-wrestling-with-the-possibilities-of-freedom/">https://www.dailymaverick.co.za/article/2018-06-08-woza-albert-wrestling-with-the-possibilities-of-freedom/</a>

### You Strike the Woman, You Strike the Rock

Hierdie produksie, geskep uit die ervarings van swart Suid-Afrikaanse vrouens, vier en is opgedra aan die 50ste herdenking van die historiese Vroue-opmars na die Uniegebou in Pretoria om teen paswette te betoog. Deurspek met sang, dreunsang, ritme en humor, is regisseur Klotz verheug dat dit steeds vandag resoneer.

[Bron: <a href="https://www.news.uct.ac.za/article/-2006-10-16-formidable-trio-of-phenomenal-women-for-baxter">https://www.news.uct.ac.za/article/-2006-10-16-formidable-trio-of-phenomenal-women-for-baxter</a>

### Woza Albert!

As die doel van die teater is om te sorg dat die openbare oog 'n duidelike beeld kry van hoe die innerlike beroering en die wisselvallighede van die hart 'n mens se normale gedrag beïnvloed, dan is Woza Albert! net die ding. Satire maak 'n terugkeer as die voorstander van logika in 'n postwaarheid-wêreld.

[Bron: <a href="https://www.dailymaverick.co.za/article/2018-06-08-woza-albert-wrestling-with-the-possibilities-of-freedom/">https://www.dailymaverick.co.za/article/2018-06-08-woza-albert-wrestling-with-the-possibilities-of-freedom/</a>

<sup>\*</sup>wisselvallighede – voor- en teenspoed met besondere klem op die teenspoed.

2.1.1 Motiveer, met behulp van voorbeelde uit die toneelstuk, die oorspronklike dramaturg se oogmerke met die toneelstuk wat jy bestudeer het. (6)2.1.2 Die resensie noem die gebruik van humor. Lewer kommentaar op die oogmerk en belangrikheid van die (a) gebruik van humor in die toneelstuk wat jy bestudeer het. (4) (b) Beskryf 'n humoristiese oomblik in die toneelstuk wat jy bestudeer het. (2)(c) Stel voor hoe 'n regisseur hierdie oomblik op die verhoog kan aanbied om die humor uit te lig. (4) 2.1.3 Bepaal die toneelstuk se relevansie vir 'n gehoor in 2023, met behulp van die uittreksel wat verskaf is en voorbeelde uit die toneelstuk. (6)As die artistieke direkteur van hierdie fees is jy op soek na produksies wat 2.2 aan die konvensies van Protesdramastukke sal voldoen. 2.2.1 Verduidelik met behulp van voorbeelde die gebruik van klankeffekte in die drama wat jy bestudeer het. (4) 2.2.2 Motiveer, met betrekking tot die stelontwerp van die toneelstuk wat jy bestudeer het, die tipe verhoogontwerp waarna jy opsoek is wanneer jy 'n produksie vir die fees kies. Jou antwoord moet 'n bespreking van die funksie van elke stuk van die stel insluit. (8)2.2.3 Bespreek die kostuums wat jy as geskik vir die toneelstuk wat jy bestudeer het sal beskou. Staaf jou keuses deur na die volgende te verwys: die aard van Protesdramas. die karakters wat uitgebeeld word. (6)[40]

IEB Copyright © 2023 BLAAI ASSEBLIEF OM

AFDELING C SUID-AFRIKAANSE TEATER/FILM (NÁ 1994)

VRAAG 3 (A) SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE TEATER (NÁ 1994)

**DIE OPSTEL** 

In hierdie vraag kan jy in jou antwoord na enigeen van die volgende dramas verwys:

- Tshepang deur Lara Foot Newton OF
- Born Naked deur ZikkaZimba Productions en Hijinks Theatre OF
- Little Red Riding Hood and the Big, Bad Metaphors deur Mike van Graan en die Universiteit van Pretoria se Dramadepartement.

Skryf die titel neer van die drama wat jy bestudeer het voordat jy begin om Vraag 3(A) te beantwoord.

Verwys na die aanhaling hieronder wanneer jy die vrae wat volg beantwoord:

Hoe meer jy die teater besoek en hoe meer jy stories hoor waarmee jy nie noodwendig vertroud is nie, hoe oper word jy.

Lynn Nottage

Bespreek in 'n goed gestruktureerde opstel van ongeveer **600 woorde of twee tot drie bladsye**, hoe die toneelstuk wat jy bestudeer het bewustheid van samelewingskwessies skep en dit gehore se uitkyk verbreed.

Gebruik die volgende punte om jou bespreking te rig:

- Sosiaal-politieke konteks
- Tegniese/verhoogsinkleding (ensceneringstyl)
- Postmoderne gehoorreaksie
  - Skryf duidelik die naam van die Suid-Afrikaanse teks wat jy bestudeer het bo aan die bladsy.
  - Jou opstel sal nagesien word volgens hoe goed jy jou bespreking ontwikkel en tot 'n logiese gevolgtrekking kom.
  - Staaf jou bespreking volledig met 'n duidelike, gefokusde verduideliking en toepaslike voorbeelde uit die toneelstuk.

[40]

OF

# VRAAG 3 (B) SUID-AFRIKAANSE KONTEMPORÊRE FILM (NÁ 1994) DIE OPSTEL

In hierdie vraag kan jy in jou antwoord na ENIGEEN van die volgende films verwys:

- District 9 onder regie van Neill Blomkamp OF
- Tsotsi onder regie van Gavin Hood OF
- Ellen: The Ellen Pakkies Story onder regie van Daryne Joshua

Skryf die titel van die film neer wat jy bestudeer het voordat jy begin om Vraag 3(B) te beantwoord.

Verwys na onderstaande aanhaling wanneer die vraag wat volg beantwoord word:

Nou, meer as ooit, moet ons met mekaar praat en verstaan hoe ons die wêreld sien, en rolprente is die beste medium om dit te doen.

- Martin Scorsese

Bespreek in 'n goed gestruktureerde opstel van ongeveer **600 woorde of twee tot drie bladsye**, hoe die film wat jy bestudeer het bewustheid van samelewingskwessies skep en dit kykers se uitkyk verbreed.

Gebruik die volgende punte om jou bespreking te rig:

- Sosiaal-politieke konteks
- Filmiese styl
- Postmoderne kykersreaksie
  - Skryf duidelik die naam van die Suid-Afrikaanse film wat jy bestudeer het boaan die bladsy.
  - Jou opstel sal nagesien word volgens hoe goed jy jou bespreking ontwikkel en tot 'n logiese gevolgtrekking kom.
  - Staaf jou bespreking volledig met 'n duidelike, gefokusde verduideliking en toepaslike voorbeelde uit die film

[40]

Totaal: 120 punte